

2024

NORSK ROMSENTER

ÅRSRAPPORT

INNHold		
1	LEDERS BERETNING	4
2	ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER	9
2.1	Mål og indikatorer	9
2.1.1	Delmål 1 – Konkurransedyktig norsk romnæring i et internasjonalt marked	9
2.1.2	Delmål 2 – Romvirksomhet utnyttes for nyskaping og omstilling også utenfor romnæringen	10
3	FRA ROMVIRKSOMHET TIL ROMINFRASTRUKTUR	11
3.2	Delmål 3 – Effektiv og sikker utnyttelse av romvirksomhet i offentlig forvaltning	11
3.2.1	Delmål 4 – Riktig og relevant kunnskap om bruken av romvirksomhet	14
3.3	Øvrige forhold	16
4	STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	19
4.1	Overordnet vurdering av styring og kontroll	19
4.2	Risikovurdering	20
4.3	Sikkerhet og beredskap	21
5	VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	22
6	REGNSKAP PR. 31.12.2024	23
7	RAPPORTERING PÅ PROSJEKTET ARCTIC OCEAN SURVEILLANCE (AOS)	39
7.4	Overordnet status og fremdrift	39
7.4.1	Samhandlingskontrakter med næringslivet	39
7.4.2	Infrastruktur	39
7.4.3	Samhandling med ESA	40
7.4.4	Planlagt oppskyting	40
7.4.5	Prosjektets økonomi per 31. desember 2024	40

Isar Aerospace forbereder første oppskyting fra rampen på Andøya Spaceport.
Foto: Isar Aerospace

Forsidebilde
Mindre enn en uke etter oppskyting kom det første radarbildet fra Copernicus Sentinel-1C-satellitten. Det er tatt over den østlige delen av Svalbard. Satellitten blir viktig for overvåking av klimaendringer i polare økosystemer.
Foto: Inneholder modifiserte Copernicus Sentinel-data (2024), bearbeidet av ESA

1 LEDERS BERETNING

Aktivitetene i norsk romsektor har i 2024 fortsatt på et solid nivå. En rekke viktige milepæler er nådd, og understreker nytten og nødvendigheten av rom-baserte tjenester i Norge. Synligheten av norske romaktiviteter øker på tvers av sektorer og det er et økende og positivt politisk engasjement. Den sikkerhetspolitiske utviklingen legger tydelige føringer både nasjonalt og innenfor EU på hvordan fremtidige romprogrammer og tjenester skal organiseres og sikres. Tverrsektoriell nasjonal samhandling vurderes som svært viktig for å sikre norske posisjoner og tilgang på gode rombaserte tjenester fremover. Involvering av politisk ledelse kan bli avgjørende for internasjonale relasjoner i romdomenet.

Space Norways prosjekt for bredbånd i Arktis ble operativt i 2024 med opp-skyting og kommisjonering av de to ASBM-satellittene i høyelliptisk bane. Dette er et offentlig-privat samarbeid som involverer det norske og amerikanske forsvaret samt det private selskapet Viasat. Det norske SMB-selskapet IDEAS bidrar med et instrument for måling av stråling i bane. Instrumentet er finansiert gjennom ESA, og data fra instrumentet leveres til EU under en egen kontrakt.

Det er inngått en rekke nye industrikontrakter med ESA. Norsk industri, ved Kongsberg og Nammo, deltar med leveranser til Ariane-6 programmet, som er et av Europas største industriprogram. Ariane-6 er Europas eneste tunge bærerakett, og den ble skutt opp for første gang fra den europeiske romhavnen i Fransk Guyana i juli 2024. I 2025 går man over i en operativ fase med påfølgende betydelige leveranser for industrien. Nye kontrakter forventes inngått i 2025.

Tjenesteutvikling basert på Copernicus- og Galileo-data fortsetter og stimuleres av eksplisitte nasjonale behov innenfor områder der anvendelse av romkapasiteter spiller en viktig eller avgjørende rolle. Løpende dialog med både EUSPA og EU-kommisjonen er viktig for å vedlikeholde norske posisjoner, og å berede grunnen for norsk deltakelse i EUs romprogram i neste programperiode, 2028-2034.

Norsk Romsenter (NRS) fikk i mai 2024 et mandat fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og Forsvarsdepartementet (FD) for gjennomføring av et

forprosjekt for satellittbasert maritim overvåking - en oppgave som løses i samarbeid med Forsvaret, FFI og Kystverket. Formålet er å beskrive en løsning for dekning av norske sivile og militære operative behov for satellittbasert maritim overvåking de neste 15-20 årene. Det stilles krav til nasjonal kontroll og at satellittsystemet virker i hele konfliktspennet (fred-krise-krig). Forprosjektet er organisert innenfor Arctic Surveillance Program (ASP), og skal leveres til oppdragsgiverne NFD og FD i september 2025. Viktige aktiviteter i 2024 har vært behovskartlegging, markedsdialog og forberedelser til en samfunnsøkonomisk analyse.

Forberedelsene til første oppskyting fra Andøya går godt, men har hatt noen forsinkelser knyttet både til omfattende regulatorisk arbeid og periodevis svært krevende vær på Nordmøla. NRS tar aktivt del i dialogen mellom de involverte aktørene.

Ellers kan nevnes signering av industrikontrakter under Arctic Ocean Surveillance-programmet (AOS) for realisering av de to første norske satellittene med nasjonalt systemansvar, utvidet rolle for KSAT som satellittoperatør, utvikling av NRSs rolle som midlertidig nasjonal myndighet innen romovervåking og åpning av ESA Phi-Lab i Tromsø.

NRS leverte primo november Satsingforslag 2026 til NFD. Det omfatter et forslag til en kombinert satsing på ESA og nasjonale aktiviteter som vil styrke både nasjonal egenevne, bredden i industrien og gi mulighet for ytterligere bruk av romtjenester for å understøtte de fire nasjonalt prioriterte områdene: nordområdene, nasjonal sikkerhet, klima og bistand samt industri- og næringsutvikling.

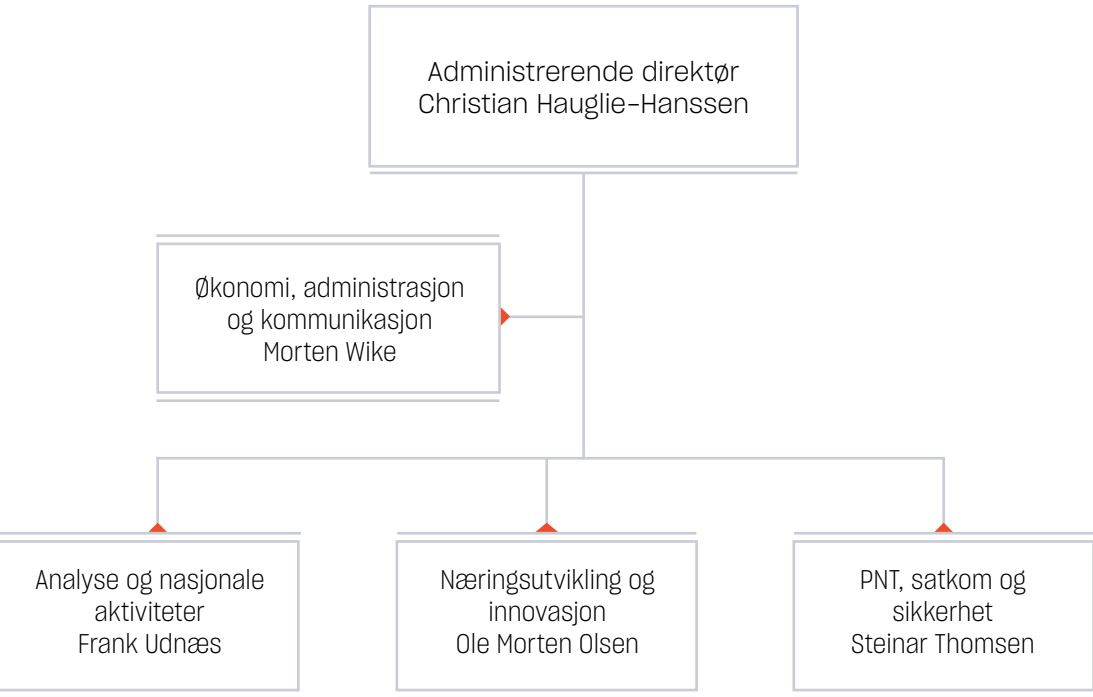
Det har vært jobbet systematisk med interne prosessforbedringer og underlag for strategisk kommunikasjon av både nasjonal nytte av rom og NRSs egne aktiviteter. Utvikling av et Team-Norway har fortsatt gjennom felles deltakelse av norske romaktører på internasjonale messer, konferanser og industriseminarer. Dialogen mellom NRS, romindustrien, nasjonale institutter og etater er god, og gir godt grunnlag for videre utvikling av sektoren.

15. mars 2025

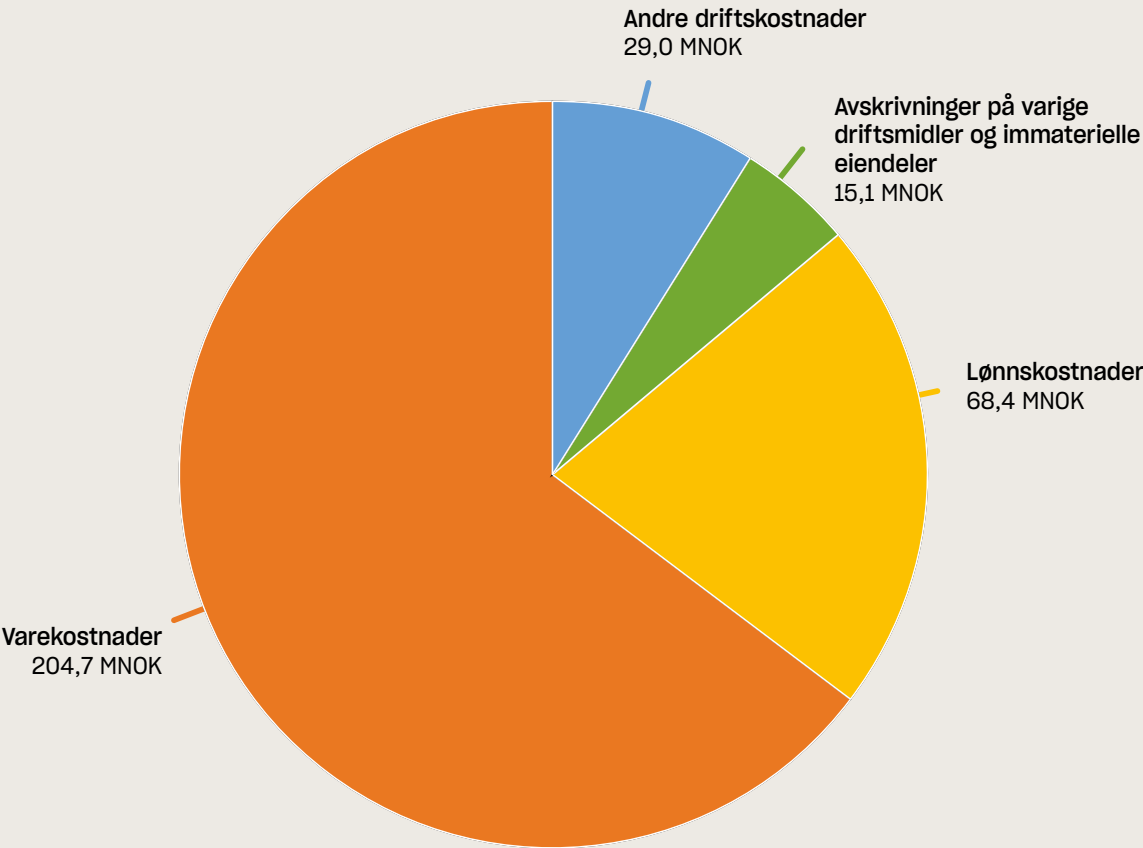
Christian Hauglie-Hanssen

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

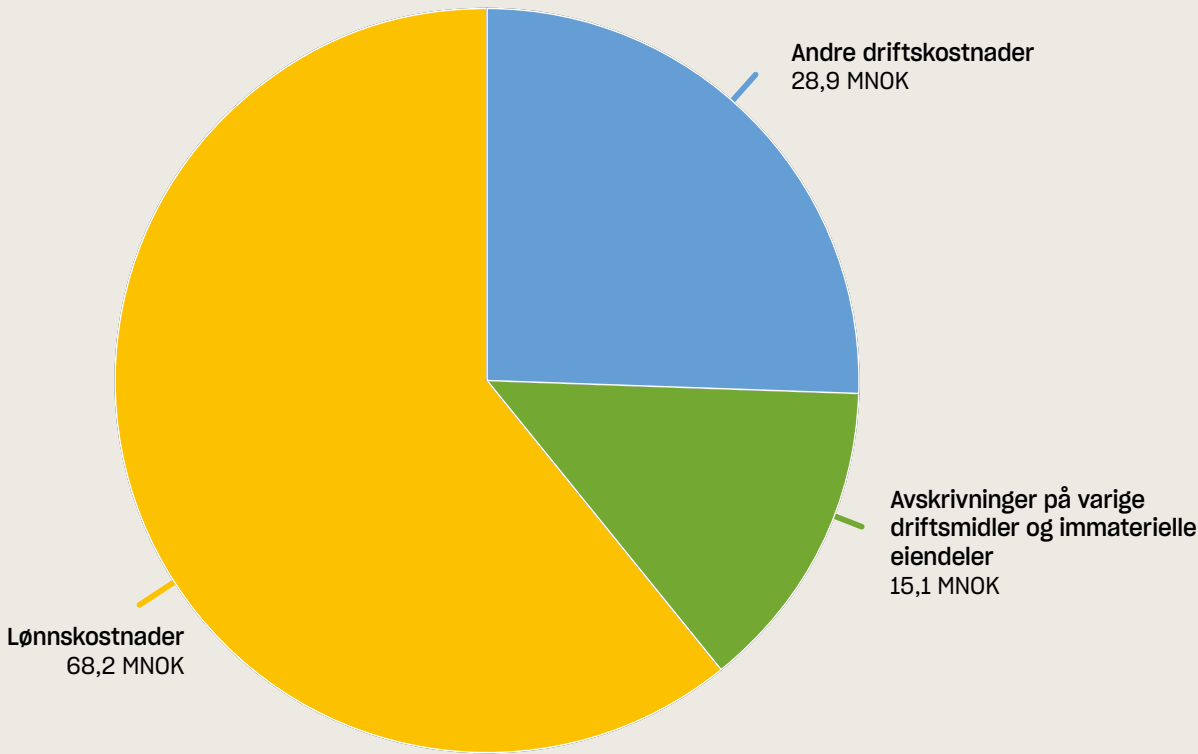

HOVEDTALL FOR VIRKSOMHETEN	31.12.24	31.12.23
Antall ansatte	52	50
Elementer fra driftsregnskap (tall i mill. kroner)		
Inntekt, driftsbevilgning fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)	99,0	94,2
Salgs- og leieinntekter	207,6	233,4
Lønn og sosiale kostnader	68,5	65,5
Varekostnader	204,7	229,8
Andre driftskostnader	29,0	33,1
Avskrivninger	15,1	5,0
Driftsresultat	3,2	-3,7
TILSKUDD	2024	2023
Tilskudd, kontingent i ESA	267,3	251,5
Tilskudd, internasjonal romvirksomhet	501,4	611,8
Tilskudd, nasjonale følgemidler	23,1	23,3
Tilskudd, EUs romprogrammer	851,5	877,3
Tilskudd, nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter	128,2	129,7

Totalt regnskap pr. 31.12.2024

Driftsregnskap pr. 31.12.2024

Ariane-6 er Europas eneste tunge bærerakett, og den ble skutt opp for første gang fra den europeiske romhavnen i Fransk Guyana i juli 2024.
Foto: ESA-S. Corvaja

2 ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

2.1 MÅL OG INDIKATORER

Hovedmålet for NRS er: Viktige samfunnsutfordringer løses effektivt ved bruk av romvirksomhet. Når det gjelder den overordnede vurderingen av måloppnåelse, viser vi til leders beretning.

I tabellen under har vi ved hjelp av fargesetting indikert status for de ulike målene. Fargesettingen vurderes ut ifra følgende kriterier:

- **Grønn** – planlagte aktiviteter er iverksatt og følger fremdriftsplan. Det kan dokumenteres at målsettinger oppnås eller at forventede resultater oppnås innen rimelig tid.
- **Gul** – fremdrift på beskrevne aktiviteter, men det er forsinkelser eller avvik ut over det man burde regne med. Det er iverksatt tiltak for å forbedre måloppnåelse.
- **Rød** – Aktiviteter følger ikke forventet fremdrift, og det er vesentlige hindringer for måloppnåelse.

Ytterligere beskrivelser følger i avsnittene under.

		2024	2023
Hovedmål	Viktige samfunnsutfordringer løses effektivt ved bruk av rommet		
Delmål 1	Konkurransedyktig norsk romnæring i et internasjonalt marked		
Delmål 2	Romvirksomhet utnyttes for nyskaping og omstilling også utenfor romnæringen		
Delmål 3	Effektiv og sikker utnyttelse av rominfrastruktur i offentlig forvaltning		
Delmål 4	Riktig og relevant kunnskap om bruken av romvirksomhet		

Oppfylt Delvis oppfylt Ikke oppfylt

2.1.1 DELMÅL 1 - KONKURRANSEDYKTIG NORSK ROMNÆRING I ET INTERNASJONALT MARKED

Norsk industri har opprettholdt sin konkurransedyktighet innenfor kjerneområder. Norske bedrifter har bidratt med viktige leveranser til raketter og satellitter, og er ledende innen nedlastingstjenester.

Returen i ESAs obligatoriske program gikk ned andre halvår 2024. Dette skyldes at kontraktene for to store prosjekter i vitenskapsprogrammet er blitt satt uten at Norge har fått hovedroller i prosjektene. Norge har leveranser lenger ut i

verdikjeden, og kan være aktuelle for større kontrakter i kommende utlysninger fra hovedkontraktøren i 2025 og 2026. Som et kortsiktig tiltak har Norge fått noe returkompensasjon i form av nye utviklingsaktiviteter. Disse aktivitetene kan føre til nye leveranser på lengre sikt.

Returen i det frivillige programmet har holdt seg på et tilfredsstillende nivå i perioden. Leveranser til rombasen CSG (Fransk Guyana) er inkludert i denne returen. Norge har ikke hatt leveranser til CSG på mer enn ti år, noe som bidrar til å redusere totalreturen med omtrent ett prosentpoeng i det frivillige programmet. Det er igangsatt dialog med ESA for å vurdere mulige avbøtende tiltak.

Europa sto en stund uten bæreraketter, men i løpet av 2024 har Europa nå Ariane 6 og Vega-C operative og flyr. Ariane 6 hadde sin første oppskyting sommeren 2024. Dette var en viktig milepæl fordi det sikrer forutsigbar oppskytingskapasitet i det europeiske institusjonelle markedet. Flere norske bedrifter leverer teknologi til raketten. Totalt vil norsk industri få en omsetning på nesten 200 millioner kroner per år på leveranser til Ariane 6 og Vega-C.

Andøya Spaceport (ASX) fikk lisens for oppskyting av satellitter høsten 2024. ASX har en langtidskontrakt med det tyske selskapet Isar Aerospace. Selskapet er i ferd med å teste sin Spectrum-rakett fra Andøya med forventet oppskyting våren 2025. Selskapet har fått støtte fra Tyskland via ESA og forventes å søke støtte fra Norge i kommende periode.

I 2024 har ESA inngått kontrakter med EIDEL og KDA for leveranse av de to AOS-satellittene. NRS har dessuten signert kontrakt med ISAR Aerospace for oppskyting av begge satellittene fra Andøya i 2027/2028, og utviklingen av et bakkesegment for operasjon av satellitter under nasjonal kontroll har startet med KSAT og FFI som viktige aktører. AOS bidrar til etablering av en nasjonal verdikjede for små satellitter, og vil gjøre norsk industri i stand til å ta en større del av verdikjeden i et internasjonalt marked, eksempelvis i ESA.

Den norske deltakelsen i Copernicus for perioden 2021-2027 gir gode muligheter både for kontrakter til norsk romnæring og sikker tilgang til satellittdata, som er avgjørende for tjenester i norske brukeretater. Norge ble sommeren 2024 rapportert til å være sjette største nasjon totalt i kontraktsvolum i EU-delen av Copernicus for perioden 2021-2023. Copernicus-programmet bidrar til den største andelen av kontraktsvolumet for norske aktører i EUs-romprogrammer. I 2024 har NGU og NORCE fått viktige kontrakter for produksjon av European Ground Motion Service. KSAT har fortsatt kontrakter som bidrar til at mer enn halvparten av alle dataene i Copernicus-programmet lastes ned via Svalbard.

Siden 2006 har norske aktører inngått kontrakter for 160 mill. euro i Galileo, hvorav. 41,6 mill. euro er inngått fra 2021 og utover.

Samlet kontraktsvolum for norske aktører i romdelen av Horisont 2020 og Horisont Europa i perioden 2013–2024 utgjorde 22,2 mill. euro, hvorav 7,5 mill. euro er blitt tildelt under det nye Horisont Europa-programmet.

Delmål 1 – indikatorer	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Returkoeffisient obligatoriske programmer	0,82	0,91	0,86
Returkoeffisient frivillige programmer	0,97	0,98	0,96
Ringvirkningsfaktor	3,5	3,6	3,7

Tabell 1: Indikatorer tilhørende delmål 1, slik de fremkommer i tildelingsbrevet for 2024, med verdier for siste tre år.

2.1.2 DELMÅL 2 - ROMVIRKSOMHET UTNYTTES FOR NYSKAPING OG OMSTILLING OGSÅ UTENFOR ROMNÆRINGEN

Norsk romsektor bidrar til innovasjon og grønn omstilling i flere bransjer. I 2024 vant en norsk oppstartsbedrift for første gang i EUSPA CASSINI Challenge. Dette for sin innovative bruk av satellittdata og kunstig intelligens for planlegging av jernbaner, kraftlinjer og annen infrastruktur. ESA sin bedriftsinkubator, ESA BIC, har satt ambisiøse mål om ti nye rombedrifter per år de neste fire årene, og vi har fått innovasjonssenteret ESA Arctic Phi-Lab som skal bidra til å kommersialisere nyttige løsninger for nordområdene og Norge.

I løpet av 2024 har det blitt tildelt 642 millioner kroner i ESA-kontrakter og om lag 28 millioner kroner i nasjonale følgemidler. 30 søknader, eller 55 prosent av søknadene til følgemidler fikk støtte. Det ble søkt om 68,7 mill. kroner, og støtteverdige prosjekter beløp seg til 38,6 mill. kroner. Differansen mellom årets tildeling på nasjonale følgemidler (ca. 23 mill. kroner) og faktiske tildelinger forklares ved at man i 2024 hadde en del inndratte og ubrukte midler fra tidligere. I tildelingen av følgemidler for 2024 ble mer enn en tredjedel av midlene tildelt små og mellomstore bedrifter, og disse hadde omtrent halvparten av det totale kontraktsvolumet. Det ble inngått en ny kontrakt mellom Kjeller Innovasjon og ESA for å drive inkubatorprogrammet ESA Business Incubation Center (BIC) i 2024, med mål om å støtte ti nyetablerte

bedrifter innen romvirksomhet per år. Dette skal gjøres frem til 2028. Det er en forventning om at BICen vil bidra til en økning i antallet nye aktører og antallet små bedrifter over de neste årene på. For å støtte disse nyetablerte aktørene, som bidrar til nye anvendelser, innovasjon og omstilling i og utenfor romsektoren, vurderes det også å prioritere små og mellomstore bedrifter i utlysningen av nasjonale følgemidler fremover.

I 2024 ble Arctic Phi-Lab åpnet. Arctic Phi-Lab skal støtte innovativ forskning til å kommersialiseres med mål om å få gode kommersielle tjenester som løser utfordringer i nordområdene og Norge. Arctic Phi-Lab hadde sin første utlysning i oktober 2024. Dette er også et nasjonalt initiativ som kan bidra til at det etableres flere nye bedrifter som bruker rominfrastruktur på en innovativ måte, eller løser relevante og viktige problemer i og utenfor romsektoren. Under følger noen eksempler på nye norske romprosjekters bidrag til innovasjon og nyskaping i og utenfor romsektoren:

- EIDEL leverer et av instrumentene til romvær-satellitten SWING som bygges av Hemeria i Frankrike. Dette blir en første demonstrasjon av konseptet «space-weather-as-a-service», hvor ESA blir en kunde av romvær-dataene.
- Flyplassene i Norge har begynt a ta i bruk satellittstyrte kurvede innflygninger som gjør at flyene flyr kortere ruter. Dette gir kortere flytider, reduserer kostnadene og utslippene reduseres med rundt 19 000 tonn CO2 per år.

Delmål 2 – indikatorer	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Kontraktsvolum for ESA-kontrakter og nasjonale følgemidler (MNOK)	667	642	698
Kontraktsvolum nasjonale følgemidler (MNOK)	28	24	22
Andel kontrakter (kontraktsvolum) til små og mellomstore bedrifter (SMB) av nasjonale følgemidler i prosent (%)	48	55	48
Antall nye aktører med følgemiddel- eller ESA-kontrakter	10	5	12
Kontraktsvolum for nye aktører (MNOK)	13,5	16	16

Tabell 2: Indikatorer tilhørende delmål 2, slik de fremkommer i tildelingsbrevet for 2024, med verdier for siste tre år.

Arctic Weather Satellite er en europeisk værsatellitt som skal gi mer nøyaktig værvarsel i Arktis. Det gjelder spesielt korttidsværvarsel og varsel for været slik det er i øyeblikket. Foto: ESA/MLabspace

3 FRA ROMVIRKSOMHET TIL ROMINFRASTRUKTUR

3.2 DELMÅL 3 - EFFEKTIV OG SIKKER UTNYTTELSE AV ROMVIRKSOMHET I OFFENTLIG FORVALTNING

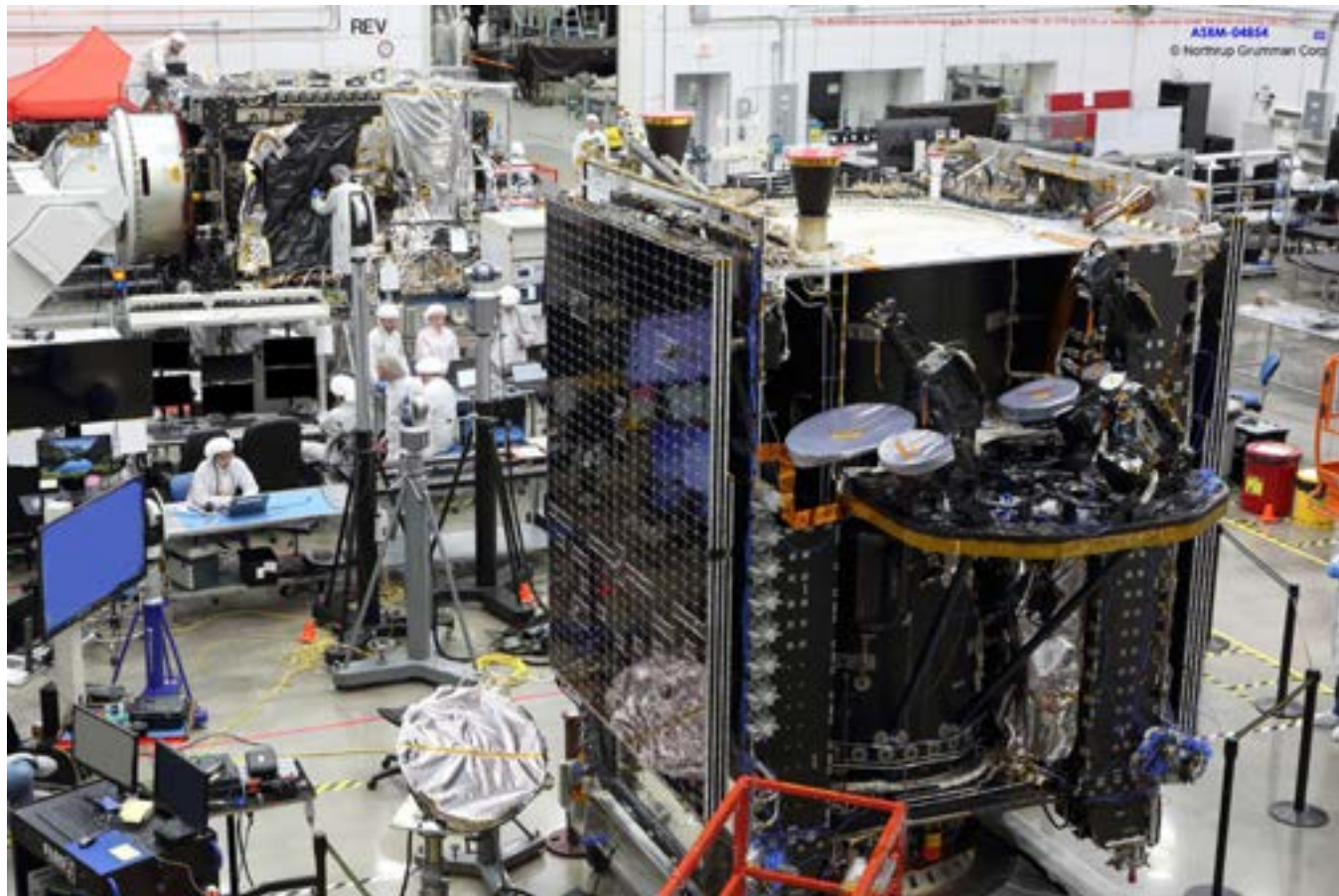
Rombaserte tjenester er avgjørende for PNT, kommunikasjon og overvåking. Galileo opprettholder sin posisjon som det mest presise globale navigasjonssystemet, og Norge setter søkelys på å styrke robusthet mot forstyrrelser av satellittsignaler gjennom blant annet jammetester på Andøya. Stadig flere norske aktører har tatt i bruk Copernicus-data for bedre beslutningsgrunnlag, og innen satellittkommunikasjon arbeides det for norsk deltakelse i EU-programmet IRIS². De to første satellittene som tilbyr arktisk bredbåndskommunikasjon er i drift, og sivil enhet for romtrafikkovervåking har blitt etablert i perioden.

Posisjonsbestemmelse, navigasjon og tidsbestemmelse
Bruken av rombaserte tjenester for posisjonsbestemmelse, navigasjon og presis tidsangivelse er svært utbredt i samfunnet. Galileo, det globale europeiske satellitt-navigasjonssystemet, har levert stabil og høy ytelse gjennom hele rapporteringsperioden og opprettholder sin posisjon som det mest presise globale systemet. Det har imidlertid

i perioden vært utfordringer knyttet til Europas manglende oppskytingskapasitet, og de fire siste Galileo-satellittene har blitt skutt opp fra USA med SpaceX. Med fire nye satellitter i bane forventes Galileo å opprettholde og videreføre stabil ytelse.

Forstyrrelser av satellittnavigasjonssignalene over Øst-Finnmark har blitt en vedvarende utfordring for luftfarten og beredskapsaktører. Det har i perioden også blitt registrert et økende antall jamme- og nærrehendelser i Europa, særlig i de landene som grenser til Russland og Ukraina.

Jammetesten på Andøya hadde i 2024 rekordstor oppslutning, med deltakelse fra industri og akademia fra USA, Canada og store deler av Europa. NRS, Statens vegvesen, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Kartverket og Juster-vesenet legger gjennom arrangementet til rette for tester som synliggjør hvordan moderne teknologi responderer og eventuelt håndterer slike angrep. Bruken av Post-74-midler på jammetestene har økt forståelsen for sikkerhet og robuste PNT- og satellittkommunikasjonssystemer, og interessen for arrangementet forventes å vokse i årene som kommer.

Space Norways to satellitter ASBM-1 og 2 ble bygget av Northrop Grumman og skutt opp med SpaceX. Satellitene gir bredbåndsdekning i Arktis. Foto: Space Norway

I løpet av perioden er det gjennomført forberedelser for å ta i bruk Galileo Public Regulated Service (PRS) i Norge så snart tilgangsavtalen er ferdigforhandlet med EU. Dette arbeidet er gjort i nært samarbeid med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM).

Ionosfæreforstyrrelser har vært spesielt kraftige i 2024, særlig i midten av mai, som følge av høy solaktivitet. Dette påvirket ytelsen til støttesystemet EGNOS betydelig. NRS og Avinor har hatt tett dialog med European Satellite Services Provider (ESSP) og European Union Agency for the Space Programme (EUSPA) for å forstå situasjonen og varsle berørte brukere, spesielt innen luftfarten. I november ble EGNOS tatt ut av operasjon ved flere flyplasser som følge av for stor usikkerhet i høydenøyaktigheten i prosedyrene.

Jordobservasjon

I 2024 har flere offentlige etater tatt Copernicus-data i bruk, og nedenfor følger resultatene fra langsiktige avtaler som er signert med Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Norsk Polarinstitutt (NP).

- Tilgjengeliggjøring av tjenester og produkter basert på Copernicus har forbedret NVEs beslutninger knyttet til varslings av snøskred, flom, jordras, og is, risikovurderinger

knyttet til naturfarer, beredskapssituasjoner, saksbe-handlingsprosesser og feltplanlegging. Dette har resultert i at negative konsekvenser av flom-, skred- og isproblema-tikk reduseres. Satellittdataene fra Copernicus gir bedre kartlegging av flere tema for forbedring av NVEs karttje-nester som tilgjengeliggjøres i NVEs publikumstjenester, for eksempel aktsomhetskart (varsom.no). Visuell repre-sentasjon av satellittdataene er med på å bevisstgjøre publikum om omfang og konsekvens av klimaendringer og naturfarer. Satellittproduktene basert på Coperni-cus bidrar også til faktagrunnlag om klimaendringer, og dermed økt oppslutning i befolkningen om reduksjon av klimagassutslipp, og bedre tilpasning til effektene av kli-maendringene.

- Data fra Copernicus gir NP muligheten til å overvåke kal-ving og isdynamikk langs kystlinjen i Antarktis. Dette bidrar til bedre feltsikkerhet knyttet til operasjon og logistikk til Troll. Denne type overvåkning ble aktualisert ved kalvingen av den tidligere losseplassen for Troll-stasjonen i 2021. I tillegg bruker NP Copernicus data til å overvåke endringer i ismassene som bidrar til havnivåstigning. Ifølge IPCC er Antarktis det største usikkerhetsmomentet for framtidig global havnivåendring.

Svensk-norske Marcus Wandt ble første nordmann i rommet da han oppholdt seg på Den internasjonale romstasjonen i januar 2024. Marcus Wandt representerte Sverige på ferden. Foto: SpaceX

Behovet for data fra Radarsat-2 avtalen er fortsatt av betydning. I fordelingen av 2024-kvoten er de statlige brukereta-tene prioritert opp og FoU-aktørene ned, i samsvar med den nye finansieringsmodellen for Radarsat-2 i statsbudsjettet. Forsvaret er fortsatt den klart største brukeren og den geopolitiske situasjonen bidrar til å opprettholde behovet. Brukerbehovene er knyttet til situasjonsforståelse, maritim overvåkning, miljøberedskap, feltsikkerhet og navigasjons-støtte i Polhavet. Radarsat-2 er et mer fleksibelt system enn Sentinel-1 og er viktig for å kunne utfylle dekningen fra Sentinel-1 over norske interesseområder.

En viktig årsak til den store interessen for Radarsat-2 er at Copernicus-radarsatellitten Sentinel-1B sluttet å virke i 2021. Etterfølgeren Sentinel-1C ble skutt opp i desember 2024, og vil være operativ i april 2025. Sentinel-1A satellitten er nå over ti år gammel, som er langt over den forventede levetiden, og satellitten begynner å vise tegn til aldring. Etterfølgeren Sentinel-1D er planlagt skutt opp høsten 2025, og forventes operativ første halvdel av 2026.

Nasjonal egevenne er under utbygging, men er ikke tilgjengelig før 2026-2027. I påvente av egne nasjonale romba-serse sensorer er det et behov for å videreføre Radarsat-2 avtalen.

Satellittkommunikasjon

EU-kommisjonen har siden 2021 arbeidet med et nytt rom-relatert program kalt EU Secure Connectivity, men navnet IRIS² brukes nå oftere som en fellesbenevnelse for hele programmet etter hvert som det utvikler seg. Det ventes at GOVSATCOM og Secure Connectivity/IRIS2 vil bli samlet i neste MFF-periode (2028-2035).

Programmet ble formelt etablert i første kvartal 2023 og kort tid etter dette ble EU-kommisjonen informert om at Norge var klare for å starte forhandlinger om deltagelse. NRS arbeider tett med NFD, UD og andre departement med tanke på norsk deltagelse i både GOVSATCOM og IRIS²-programmet og formelle forhandlinger med EU har nå kommet i gang etter at EUs eget forhandlingsmandat til Kommisjonen ble vedtatt i 2024.

I desember 2024 ble kontrakt signert med konsortiet Spa-ceRise (ledet av SES, Eutelsat og Hispasat). Norsk industri er ikke direkte medlem av konsortiet, men norske firmaer får anledning til å by som underleverandører når IRIS² rom- og bakke-infrastrukturen i 2025 skal utbygges.

I august 2024 ble de to satellittene i Space Norways Arctic Satellite Broadband Mission (ASBM) skutt opp. Satellittene er i bane, testet og bekreftet å fungere, og operativ bruk vil starte i 2025. NRS arbeidet med utrednings- og kvalitetssikringsprosessen for arktisk kommunikasjon og har senere støttet utviklingen av nødvendig kommunikasjonsteknologi for ASBM-systemet gjennom ESA ARTES-programmet.

Det er i 2024 gitt støtte til to ulike prosjekt for å øke kunnskapen om og stimulerer til økt bruk av satellittkommunikasjon innen justissektoren (DSB og Politiet). Aktivitetene danner basis for videre arbeid i 2025.

Romovervåking

Vi er nær toppen av inneværende solsyklus, noe som medfører flere hendelser på sola som kan påvirke ulike typer infrastruktur på jorda og i rommet. NRS har over tid gitt tilskudd til utvikling av modeller for romværprediksjon hos norske aktører, blant annet Kartverket. MET har i 2024 hatt pilotaktiviteter på implementering av disse tjenestene i deres plattform Værio.

Romvær påvirker også satellitter i bane slik at de bremses av atmosfæren og dermed gradvis mister høyde dersom de ikke har motorer for selv å kunne heve banen igjen. Dette er noe som har gått ut over våre nasjonale satellitter og i ekstra stor grad NorSat-TD, som var utplassert i en lav bane. Forventet tilbakevending av NorSat-TD er våren 2025. En kampanje for å øke forståelsen og håndteringen av tilbakevendinger planlegges i den forbindelse med aktiv involvering av operatøren Statsat og internasjonale partnere.

NRS har fra 2024 jobbet med oppdraget gitt av NFD som midlertidig sivilt ansvarlig for romtrafikkovervåking (SER - Sivil enhet for romtrafikkovervåking). Sentrale aktiviteter første året har vært håndtering av flere hendelser, implementering og uttesting av systemer for automatisk overvåking og varsling, samt første del i arbeid med å avklare nasjonale behov og organisering. Koordinering med andre relevante respsomiljøer er igangsatt og vil fortsette i kommende år. I tillegg er tidlig fase studier knyttet til nasjonale romovervåkningssensorer iverksatt.

3.2.1 DELMÅL 4 - RIKTIG OG RELEVANT KUNNSKAP OM BRUKEN AV ROMVIRKSOMHET

Norsk Romsenter har utviklet en ny kommunikasjonsstrategi for 2025 - 2026 som skal bidra til økt synlighet, kunnskap og relevans av romvirksomhet på hjemmebane og styrke Norges posisjon som romnasjon internasjonalt. For å tydeliggjøre rollen som statens rådgiver i romspørsmål har Norsk Romsenter søkt om å endre navn. I løpet av året har Norsk Romsenter profilert norske romaktører ved å arrangere et internasjonalt kurs om romvirksomhet i Oslo og eksponert norske bedrifter på verdens største romkongress i Milano. Rekkevidden i sosiale medier er i løpet av året tredoblet.

Norsk romsektor er i stor endring, men kunnskapen om hva romvirksomheten bidrar med i samfunnet er lav. NRS har utviklet en ny kommunikasjonsstrategi for å styrke målene i virksomhetsstrategien fra 2023. Kommunikasjonen skal bidra til økt synlighet og kunnskap om relevansen av romvirksomheten i Norge og samtidig styrke Norges posisjon som en fremtredende romnasjon internasjonalt.

Ett element i strategien er å tydeliggjøre virksomhetens rolle som statens strategiske rådgiver i en voksende romsektor. Oppgavene har forandret seg mye siden stiftelsen NRS ble etablert i 1987, og navnet Norsk Romsenter reflekterer ikke lenger virksomhetens funksjon og oppdrag. Høsten 2024 søkte vi NFD om å endre navn. Profilerings av nytt navn inngår i den nye kommunikasjonsstrategien og vi håper dette kan realiseres i 2025.

I mai var NRS vertskap for et internasjonalt kurs om romvirksomhet. De 32 deltagere kom fra 13 land, fra USA til Japan. De fleste kom fra forsvarssektoren, forvaltningen eller fra tjenesteleverandører, som forsikring og investering. Kursinnholdet ga en bred innføring i romvirksomhet, og fordi de fleste foredragsholderne var norske, reiste deltagerne hjem med svært god innsikt i norsk romvirksomhet.

Verdens største romkongress samlet 10 000 deltagere i Milano i oktober. Kongressen er den sentrale møteplassen for rombedrifter, organisasjoner, forvaltning og forskere. Utstillingen på konferansen er en attraktiv arena for å markedsføre seg i den globale rombransjen. NRS arrangerte i samarbeidet med Innovasjon Norge en norsk paviljong der et titall norske romaktører posisjonerte seg gjennom godt besøkte stander. Statssekretæren fra NFD og Norges ambassadør til Italia stilte opp på flere arrangementer og forsterket profileringen av de norske aktørene.

Nasjonalt var NRS hovedpartner på Spaceport Norway, den viktigste arenaen for norske og nordiske romaktører. Konferansen samlet i november inn på 400 deltagere to dager i Oslo.

NRS har publisert 49 saker om norsk romvirksomhet, teknologiutvikling, forskning og samfunnsnytte på egne nettsider. Sakene blir spredt gjennom sosiale medier, der LinkedIn er den viktigste kanalen. Størst gjennomslag fikk Romsenterets sak om den svensk-norske ESA-astronauten Markus Wandt som var på romstasjonen ISS i januar. Wandt har dobbelt statsborgerskap og ble dermed den første nordmannen i rommet. Resten av året har det vært kraftig nordlysaktivitet, og det gir alltid mange oppslag, som igjen kan belyse samfunnets avhengighet av rominfrastruktur og nytte av å overvåke romvær. Oppskytingen av ASBM-satellittene for bredbånd i Arktis og jammetesten på Andøya fikk også bra uttelling i mediene.

Flyplassene i Norge har begynt å ta i bruk satellittstyrte kurvede innflygninger. Det gir kortere flytider, reduserer kostnadene og utslippene går ned med rundt 19 000 tonn CO2 per år. Foto: istock/Berk Ucak

«Norsk Romsenter» er omtalt 941 ganger i norske og utenlandske medier, og det er omtrent som året før. Det er en markant økning av rekkevidden i redaktørstyrte medier (20 %). NRK med TV, radio og nett står for halvparten av oppslagene. Nettmedier står for 72 %, radio og TV 18 %, mens 10 % er dekning på papir.

Søk på «romfart» der NRS ikke er nevnt, viser at NRK og TV2 lager selvstendige saker på internasjonale begivenheter som SpaceX og NASA-aktiviteter. Størst økning fra 2023 ser vi i meldingstjenesten Zephyrnet som bruker kunstig intelligens til å sette sammen og dele informasjon fra offentlige og private kilder.

Sosiale mediekanaler er viktige for å spre riktig og relevant kunnskap om bruken av verdensrommet. Romsenterets SoMe-strategi gir resultater i form av økt rekkevidde og flere følgere. I løpet av året har NRS publisert 217 SoMe-innlegg med en anslått rekkevidde på 430 433, noe som er nær en tredobling fra 2023.

LinkedIn er den viktigste kanalen for NRS i sosiale medier. Rekkevidden er 250 000 og antallet følgere har økt med 30 % fra 2023. På LinkedIn fungerer det godt å være tidlig ute med informasjon om ulike aktiviteter som NRS deltar på. Kanalen er prioritert i SoMe-strategien.

NRK-prosjektet Norge i rødt, hvitt og grått ble tildelt Forskningsrådets innovasjonspris for 2024. Bruken av satellittbilder fra Sentinel-2 var avgjørende for å kartlegge omfanget av naturinngrepene. Skjerm bilde tatt (20.06.2025) fra: https://www.nrk.no/dokumentar/xl/nrk-avslorer_-44.000-inngrep-i-norsk-natur-pa-fem-ar-1.16573560 / AV MADS NYBORG STØSTAD, SU THET MON OG RUBEN SOLVANG

Delmål 4 – indikatorer	31.12.2024	31.12.2023
Oppslag i riks- og regionalmedia med NRS som kilde	941	939
Oppslag i riks- og regionalmedia om romvirksomhet (også der NRS ikke er kilde)	1299	1033

Tabell 3: Indikatorer tilhørende delmål 4, slik de fremkommer i tildelingsbrevet for 2024, med verdier for siste to år.

3.3 ØVRIGE FORHOLD

I det følgende vil vi rapportere på de forholdene som ikke er en del av målstrukturen til NRS, men som vi er pålagt å rapportere på.

Grønn omstilling og bærekraft, samt arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk
NRS er sertifisert som Miljøfyrtårn. Som en del av denne sertifiseringen arbeides det med å identifisere risiko, sette mål og iverksette tiltak for reduksjon av klimagassutslipp. Vi har utarbeidet egen innkjøpspolicy og reisepolicy, som begge krever at det gjøres miljømessige vurderinger før innkjøp og reisebestilling blir gjort. Ved innkjøp følger vi statens standardavtaler for å sikre at vi motvirker arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

NRS hadde i 2024 et estimert klimagassutslipp på totalt 134 tonn CO2. Flyreiser bidrar til størst klimagassutslipp og utgjør 80 % av dette. Romvirksomheten foregår på en internasjonal arena, og en tidvis omfattende reisevirksomhet er nødvendig for å kunne oppfylle samfunnsoppdraget, men vi etterstreber en god balanse mellom reiser og digitale møter.

International Space University og Norsk Romsenter arrangerte ISUs Executive Space Course. I en uke fikk 35 deltagere fra 13 land en bred innføring i alle sider ved internasjonal romvirksomhet og ble godt kjent med norsk romsatsing. Foto: Norsk Romsenter

Mangfold og likestilling

NRS er opptatt av likelønn mellom kvinner og menn og har de senere årene vektlagt dette i de lokale lønnsforhandlingene. Dette har gitt resultater. Økningen i kvinneandel har vært og er en målsetting for oss, og vi er i tilsettingsprosesser

bevisst viktigheten av en jevn kjønnsfordeling. Ved nyansettelse oppfordres kvinner til å søke. Vi ser at det også i ledergruppen burde vært kvinner.

		Kjønnsbalanse			Kvinners lønn i % av menns
		Menn %	Kvinner %	Totalt (N)	
Totalt i virksomheten	2024	57	43	53	85
	2023	62	38	53	87
Direktør	2024	100	-	1	-
	2023	100	-	1	-
Avdelingsdirektør	2024	100	-	4	-
	2023	100	-	4	-
Seniorrådgiver/fagdirektør	2024	58	42	41	99
	2023	62	38	42	97
Rådgiver	2024	14	86	7	101
	2023	50	50	10	103

	Antall ansatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldre-permisjon		Sykefravær i prosent	
	Total	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M%	K%
2024	53	3	0	13	7	6	0	1,4	5,3
2023	53	3	0	4	2	4	2	1,2	7,6

Kommentarer til tabellen:

- En seniorrådgiver er nasjonal ekspert for Norge i EU-kommisjonen, med varighet fem år. Vedkommende er tatt med i beregningen da hun lønnes av NRS.
- Seniorrådgiver og fagdirektør er slått sammen til en gruppe da alle er saksbehandlere med oppgaver på tilnærmet samme nivå.
- Midlertidig ansettelse er en aspirant, to vikarer, et engasjement og et åremål.
- Foreldrepermisjon menn/kvinner er beregnet ut fra samlet antall ansatte i NRS.
- Sykefravær i prosent er legemeldt sykefravær.

Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse

NRS legger i hver ansettelse opp til at det skal være mulig for personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring å få jobb hos oss. I en av ansettelsene vi gjorde i 2024 fant vi en aktuell kandidat, men vedkommende stilte ikke opp til intervju. Utover denne kandidaten har vi ikke funnet aktuelle kandidater, men vi oppfordrer i våre utlysninger til å søke stillinger hos oss.

HMS og arbeidsmiljø

Sykefraværet i NRS har tradisjonelt vært lavt. I 2024 hadde vi et totalt sykefravær på 3,8 %, som er lavere enn i 2023. Nedgangen skyldes to langtidssykmeldinger som ble avsluttet i 2024. På grunn av virksomhetens størrelse vil få sykemeldinger gjøre store utslag. Sykefravær er en del av den faste internrapporteringen, og dersom det identifiseres behov for oppfølging vil dette bli fulgt opp. Arbeidsrelatert fravær vil få en egen oppfølging.

Samarbeidsutvalget (SU) behandler saker knyttet til hovedavtalen/-hovedtariffavtalen og arbeidsmiljø/HMS. SU har deltakelse fra ledelsen, tillitsvalgte og verneombud, og har hatt jevnlige møter gjennom året.

NRS sin aktivitet har ingen direkte påvirkning på det ytre miljøet.

Konsulentbruk

NRS har i 2024 hatt kostnader på 338 000 kroner for kjøp av kommunikasjonstjenester i form av bistand til skriving av nyhetsartikler for publisering på våre nettsider. I tillegg er det, som del av arbeidet med ny kommunikasjonsstrategi, brukt 701 000 kroner for bistand til å utarbeide ny visuell profil. Utover dette har vi kjøpt konsulenttjenester for 4,54 mill. kroner. De mest sentrale kjøpene i 2024 har vært bistand til prosjektfaglig støtte til ASP forprosjekt og samfunnsøkonomisk analyse av satsingsforslaget. Annet kjøp gjelder behov for faglig bistand på områder der NRS selv ikke har kompetanse.

Læringer

NRS har vurdert muligheten for å ha læringer, men kommet til at virksomhetens egenart ikke gir rom for dette. Dette har også vært tema i styringsdialogen med departementet. NRS har i flere år hatt en aspirantordning som innebærer at inntil to nyutdannede gis ett års engasjement for å arbeide med en konkret utredning. Hensikten er å få utført avgrensede oppgaver i tråd med Romsenterets behov, og å gi aspirantene innsikt i norsk og internasjonal romvirksomhet, slik at de er bedre rustet for en karriere innenfor romområdet. Flere av nåværende ansatte har startet som aspiranter, og noen aspiranter har også fått stillinger i NFD og ESA.

Desentralisert arbeid

NRS fikk i 2024 en søknad om desentralisert arbeid. Denne søknaden oppfylte ikke de krav/føringer som stilles for å innvilge og den ble derfor avslått. Ved utvidelse av mulighet for hjemmekontor til to dager i uken, samt at enkelte har fått innvilget ordninger med ytterligere utvidelse, kan det virke som ønsket om desentralisert arbeid er redusert.

4 STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

4.1 OVERORDNET VURDERING AV STYRING OG KONTROLL

Den overordnede vurderingen er at NRS også i 2024 har hatt god styring og kontroll. Det å kunne gi en konklusjon som dette krever at virksomheten kontinuerlig jobber med å utvikle prosesser, rutiner og verktøy. I 2024 har vi gjort en rekke tiltak som videreutvikler intern styring og kontroll, slik at vi legger til rette for god måloppnåelse også fremover. Utfordringen knyttet til EUs romprogrammer er ikke løst, men NRS har i 2024 fortsatt den målrettede innsatsen for å sikre norske posisjoner og tilganger.

I løpet av 2024 har vi innført rutiner for innmelding av ansattes verv og økonomiske interesser. Dette er et tiltak for å forebygge eventuelle habilitetsutfordringer for ledere og saksbehandlere som har oppgaver som har grensesnitt mot eksterne aktører, herunder tildeling av tilskudd. Tiltaket videreutvikles i 2025 ved at rutinene ved rekruttering endres sånn at eventuelle habilitetsutfordringer avdekkes tidlig.

Proessen for tildeling av innovasjonstilskudd (post 72) er i løpet av året gjennomgått og justert. Første tildeling etter ny prosess er gjennomført og det vil bli foretatt en evaluering for å se om de ønskede effektene er nådd, og om det er behov for ytterligere justeringer. Målet med endringen har vært å sikre etterlevelse av kravene som stilles, samt å gjøre dette så effektivt som mulig.

Høsten 2024 innførte vi nytt saks- og arkivsystem. NRS har ikke tidligere hatt et saksbehandlingssystem, og erfaringene så langt er gode. Systemet bidrar til en mer strukturert saksbehandling og en bedre sporbarhet av beslutninger. Det skal også bidra til at vi etterlever de krav som stilles til journalføring og arkivering. Det neste steget på dette området er digitalisering av så mye arkivverdig materiale som mulig. Dette gjøres i dialog med Arkivverket.

Arbeidet med satsingsforslaget til ESAs ministerkonferanse ble levert 1. november 2024. I dette arbeidet har virksomhetsstrategien virkelig kommet til nytte som utgangspunkt for prioriteringer. Utfordringene knyttet til finansieringsmodellens manglende forutsigbarhet er ikke løst, men NRS håper at den senere tids oppmerksomhet om rombaserte tjenesters viktighet understøtter en finansiering i tråd med forslaget.

I det videre arbeidet med styring og kontroll vil ressursstyring være sentralt. Den viktigste ressursen NRS har er våre ansatte. Med den veksten som NRS de senere årene har hatt i antall medarbeidere, men også i omfanget og kompleksitet i arbeidsoppgaver, er det behov for å se på de etablerte systemene for ressursstyring. Dette er arbeid som krever en betydelig innsats og ikke minst tid, da det blant annet handler om å endre på kultur. Det handler om å finne den rette balansen mellom frihet til å selv bestemme hva tiden skal brukes på og det å etablere strukturer som gir noe mindre rom for individuelle beslutninger. Kravet om å redusere konsulentbruken medfører også behov for en god ressursstyring.

Foto: Norsk Romsenter

4.2 RISIKOVURDERING

NRS har jevnlig internrapportering i ledergruppen og for hele Romsenteret. I ledergruppen er det en rapportering hvor hver avdeling presenterer viktige hendelser og resultater knyttet til NRS sin virksomhetsplan. Avdeling for økonomi, administrasjon og kommunikasjon rapporterer blant annet på regnskap mot budsjett og prognose. Videre rapporterer alle avdelinger på ABCD (Activities, Benefits, Concerns and to DOs). Dette betyr at man jevnlig rapporterer på saker som bekymrer avdelingslederne, herunder risikoer, som da drøftes og eventuelle behov for videre oppfølging eller håndtering besluttes. Dette er ofte risikoer av mer operasjonell art og håndteringen medfører at de ikke ender opp i den overordnede risikomatrisen.

Risikomatrisen under viser de fire vesentligste risikoene vi mener vil kunne påvirke måloppnåelsen. De identifiserte risikoene ligger på, eller noe under, grensen til det som kan aksepteres, men det er identifisert tiltak for å redusere sannsynlighet og/eller konsekvens der NRS har mulighet til å påvirke. Siden forrige rapportering på risiko (halvårsrapport 2024) er ingen risikoer tatt ut eller inn, men «Begrenset tilgang til EUs romaktiviteter» er justert ved at sannsynligheten for at risikoene inntreffer er noe redusert. Risikoen som i halvårsrapporten 2024 ble omtalt som «Tilgang PRS» er endret til «Ingen tilgang til PRS». Dette for å tydeligere få frem hva som er risikoen.

Risiko 1 - Norsk romsektors rammebetingelser

For at norsk romindustri skal være konkurransedyktig og ha mulighet til å utvikle seg må den ha stabile og forutsigbare rammer, og være sikret finansiering av sine utviklingsaktiviteter. Den er også avhengig av at Norge er en stabil og forutsigbar partner i de europeiske romprogrammene, der utviklingsprosjektene typisk går over ti til 20 år. Prosessen med nytt satsingsforslag ved hver ny programperiode skaper usikkerhet rundt norsk deltakelse i de europeiske romprogrammene, og er skadelig for norsk industris konkurranseposisjon. Dette gjør det vanskelig for norsk industri å satse langsiktig innenfor sektoren. Norsk romsektor har en utfordrende konkurransesituasjon på grunn av kostnadsnivået i Norge og et lite hjemmemarked. ESA og EUs romprogrammer er derfor viktig fordi de gir mulighet for strategiske kontrakter og partnerskap med romindustrien i andre europeiske land og fungerer som et “utvidet hjemmemarked” for norske aktører.

Risikoreduserende tiltak:

Dialog med besluttende myndighet for å sikre større forutsigbarhet for langsiktig norsk deltakelse i de europeiske romprogrammene, og arbeid for å synliggjøre nytten av romvirksomheten. NRS har hatt en dialog med NFD rundt et eventuelt innspill til regjeringen om utfordringen, men dette har foreløpig ikke materialisert seg i konkrete handlinger.

Risiko 2 - Begrenset tilgang til EUs romaktiviteter

Risiko for at de relevante forordningene tolkes av EU på en måte som er ugunstig for Norges muligheter for industriell deltagelse, nødvendig innsyn og mulighet til å påvirke videre utvikling og drift.

Risikoreduserende tiltak:

Løpende dialog med EU-kommisjonen og sentrale EU-medlemsland om Norges interesser og relevans videreføres og løftes til høyere nivå, inkludert politisk. Dette synes å ha gitt effekt i form av økt velvilje, men det er nødvendig å fortsette med et proaktivt påvirkningsarbeid.

Risiko 3 - Ikke tilgang til PRS (Public Regulated Service)

Norge får ikke tilgang til mer robuste PNT-tjenester og mister industrielle muligheter. Konsekvensen av dette ansees som alvorlig.

Risikoreduserende tiltak:

Vi får positive signaler og møtes av velvilje, men fortsatt bilateral dialog med EU-kommisjonen og sentrale EU-medlemsland for å sikre signering og ratifisering på EU-siden må videreføres. Tettere samordning med Forsvaret i dialogen med relevante EU-medlemsland blir viktigere.

Risiko 4 - Gjennomføring av Arctic Ocean Surveillance (AOS) - nasjonalt program for havovervåking

Den største risikoen i AOS-satsningen er knyttet til industriens evne til å gjennomføre en for dem ny oppgave innenfor fastsatt tidsplan, budsjett og i henhold til tekniske spesifikasjoner. Det er første gang norsk industri skal gjøre en komplett systemintegrasjon av et satellittsystem. Oppstartfasen som har pågått siden 2023 har vist at industrien har utfordringer med ressurser, men er motivert og kapabel for å gjennomføre sine oppgaver. I løpet av 2024 har industrien inngått kontrakter med ESA, noe som gjør at sannsynligheten for forsinkelser har gått ned. På den annen side så har økte materialkostnader og nye krav til robusthet og sikkerhet medført økt risiko for kostnadsoverskridelser. AOS inngår nå i det langsiktige programmet Arctic Surveillance Program hvor brukerne deltar, og risikoen for at AOS ikke skal nå sine mål vurderes som mindre enn for ett år siden. Dette fordi brukerne nå er mer involvert enn ved oppstart.

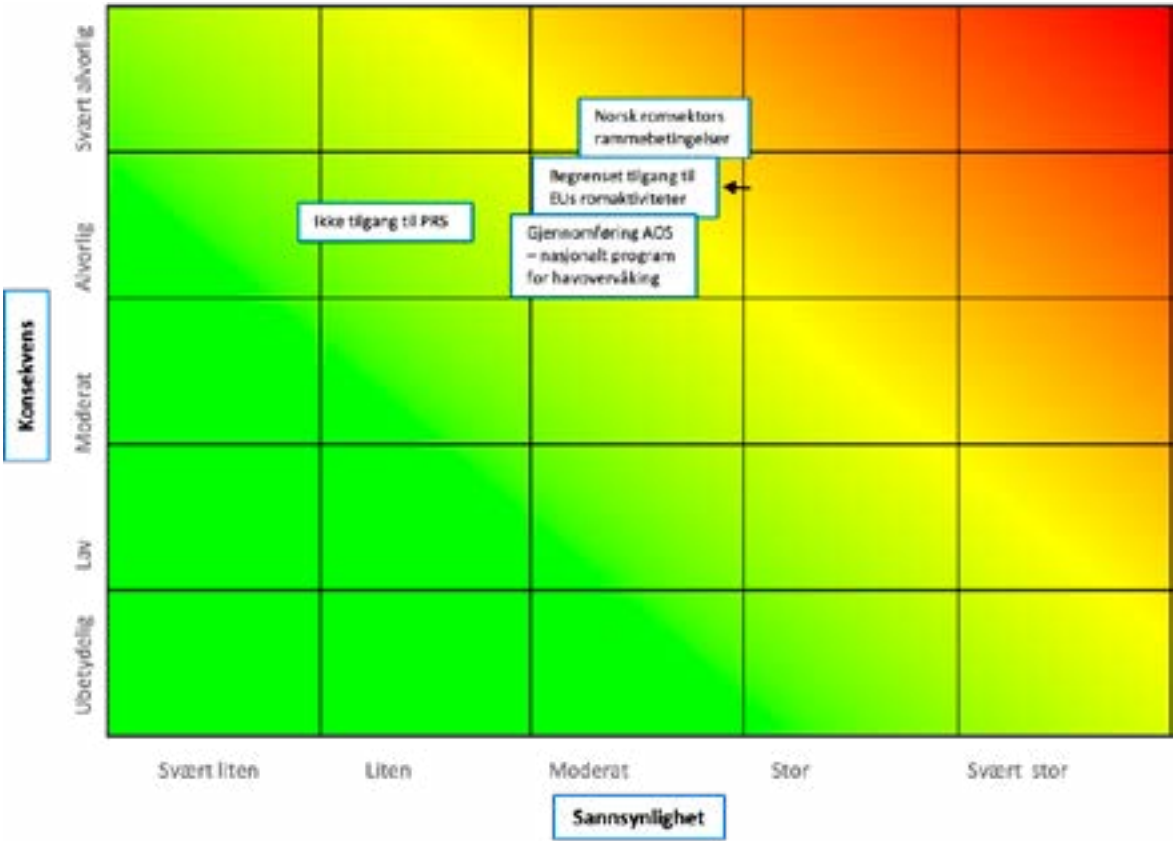
Risikoreduserende tiltak:

Bruke ESAs kompetanse og erfaring i bistand til industrien i deres utvikling av det satellittbaserte systemet for havovervåking, med blant annet det mål å senke risikoen for tekniske utfordringer, forsinkelser og overskridelse av budsjetter.

4.3 SIKKERHET OG BEREDSKAP

NRS jobber systematisk og risikobasert med sikkerhet og beredskap. Virksomhetens risikovurdering og forebyggende sikkerhetsarbeid tar utgangspunkt i våre verdier, trusselvurderingene fra EOS-tjenestene og rapporter fra andre myndigheter, samt identifiserte sårbarheter i dette sammensatte trusselbilde. Risikovurderingen oppdateres årlig og det sikkerhetsgraderte dokumentet deles med NFD.

NRS utviser økt årvåkenhet når det gjelder utviklingen i det digitale trusselbildet, og har implementert en døgnskoti-nuerlig overvåkings- og loggingstjeneste for vår IKT-infrastruktur for å forebygge digitale hendelser. Infrastrukturen er oppdatert og det er gjennomført øvelser. Arbeidet med digital sikkerhet er i samsvar med blant annet nasjonal strategi for digital sikkerhet. Innen beredskap er det gjennomført øvelser lokalt og i romsektoren, og planverket for beredskap og hendelseshåndtering er oppdatert for å avspeile endringene i trusselbildet.

5 VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Romdomenet er i rask omstilling og påvirkes ytterligere av den brå utviklingen i det geopolitiske landskapet. Den underliggende veksten i sivil romsektor er stabil med stadig større omfang av rombaserte tjenester, men med usikker lønnsomhet i flere segmenter. Selv om det er svært vanskelig å forutsi langsiktige effekter av de kortsiktige impulsene som oppleves nå, spesielt knyttet til den nye administrasjonen i USA, er det noen hovedtrekk som sannsynligvis vil være fremtredende i romsektoren i kommende periode:

Konsolidering av Europeiske posisjoner rundt etablerte og nylig iverksatte kapasiteter vil fortsette. Copernicus og Galileo er verdensledende systemer som er helt sentrale i tilgjengeligheten av europeiske rombaserte tjenester. Behovet for europeisk strategisk autonomi styrkes av signalene fra USA, og vil også være en pådriver i utviklingen av Secure Connectivity med tilhørende systemer. Det er sannsynlig at dette vil påvirkes av tilgangen til og påliteligheten av andre US-kontrollerte systemer, slik som Starlink, GPS, JPSS og systemer som primært er tilgjengelige gjennom amerikanske bidrag til NATO.

Utforskning av solsystemet og verdensrommet er typiske flernasjonale aktiviteter grunnet kompleksitet og kostnad. Med Russland ute av bildet og signaler om mulige betydelige endringer fra USA i tilnærmingen til både Artemis-programmet, felles forskningsprosjekter samt klima- og jordobservasjon, er det risiko for betydelige tilbakeskritt i årelangt samarbeid og behov for revurdering av en rekke samarbeidsforhold. Frem mot EUs neste finansielle periode kan man forvente økt tempo i å berede grunnen for neste fase av teknologiprogrammer som Horisont Europa, EDF, Cassini og annet. Europa må styrke egenevnen innen teknologier som kvantekryptering, mikroprosessorer og kunstig intelligens.

Behovet for robuste oppskytingstjenester i et raskt voksende satellittmarked og mulig usikkerhet rundt utviklingen av og tilgangen til SpaceX-tjenester, vil sannsynligvis bidra til mer robust finansiering av europeiske oppskytingskapasiteter som Ariane-6 og Vega. Det er rimelig å anta at underdekningen i oppskytingsmarkedet ytterligere vil stimulere til finansiering og utvikling av privatfinansierte og kommersielle

oppskytingstjenester for mindre satellitter, representert ved nystartede rakettselskaper. Disse vil trenge tilganger på pålitelige romhavner med godt utbygget infrastruktur, og Andøya Spaceport vil kunne få en sentral posisjon i dette markedet.

ESA er inne i en pågående transformasjon for å bli bedre tilpasset markedsendringer, samtidig som man må opprettholde de unike fordelene ESA representerer i europeisk teknologiutvikling og romsamarbeid. Usikkerhet rundt felleseuropeisk evne gjennom EU til å svare på behovene for hurtig og omforent utvikling vil kunne medføre en styrking av viljen til å etablere unike nasjonale kapasiteter, både i de store nasjonene og i mindre nasjoner med særbehov, som Norge. Lønnsomheten i romindustrien må forbedres, særlig i lys av den omfattende økningen i lønnsom militær produksjon som vil tvinge frem prioritering også hos store industrielle aktører som er involvert i begge sektorer. Det er risiko for at romnæringen derved mister viktige aktører i næringskjeden, med redusert kapasitet og konkurranseevne som resultat. Den europeiske georeturordningen gjennom ESA har historisk lagt grunnlag for felles finansiering og vekst, men har også medført en svært fragmentert leverandørkjede som sliter med lønnsomhet blant annet grunnet små produksjonsvolumer. Det er forventet at både industristruktur og anskaffelsesregler må revideres som en konsekvens av dette, og at det vil medføre en konsolidering i markedet.

Viktigheten av rombaserte tjenester er forventet å øke, med en stadig tettere kobling mot samfunnskritisk infrastruktur. Behovet for norsk egenevne er forventet å styrkes, med en fortsatt pragmatisk tilnærming til hvordan nasjonalt utviklete tjenester er supplerende og komplementære til det som er tilgjengelig gjennom institusjonelle programmer (EU, ESA, EUMETSAT) og fra kommersielle leverandører. Norsk romnæring og tjenesteutviklere vil fortsatt ha gode forutsetninger for å være konkurransedyktige, gitt tilfredsstillende nasjonal finansiering og organisering. Imidlertid er det viktig å fortsatt etterstrebe en større bredde i norsk romnæring, med mindre og innovative aktører i tillegg til etablerte aktører. Fortsatt tydelig innretning mot tjenesteledet, med god kontroll og deltakelse i hele verdikjeden vil være fornuftig.

6 REGNSKAP PR. 31.12.2024

Ledelseskommentarer

NRS er et nettobudsjettet forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Regnskapet er utarbeidet i henhold til standard kontoplan og statlige regnskapsstandardene (SRS). Riksrevisjonen er ekstern revisor for NRS. NRS er ikke med i nettoføringsordningen for merverdiavgift, merverdiavgiften inngår derfor som en del av virksomhetens kostnader.

Vi vurderer at regnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens drift og finansielle stilling, og er avlagt i tråd med Reglement for og Bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet, samt krav fra overordnet departement.

Inntektene i resultatregnskapet består i hovedsak av driftsbevilgning fra NFD, samt salgs- og leieinntekter. Bevilgningen inntektsføres løpende gjennom året etter prinsipp om motsatt sammenstilling per måned, og er i statsbudsjettet for 2024 på 99 mill. kroner. Salgs- og leieinntekter kommer i hovedsak fra tjenester vi leverer til andre romorganisasjoner, basert på leveranser fra norske aktører.

I tillegg til driftsbevilgning og andre inntekter forvalter NRS tilskuddsmidler som er vesentlig større enn inntektene som kommer frem i resultatregnskapet.

I halvårsrapporten anslo NRS et forventet årsresultat med et overskudd på 2,8 mill. kroner, hvorav 0,3 mill. kroner var knyttet til den bevilgningsfinansierte delen av virksomheten. Det endelige resultatet for 2024 viser et overskudd på 4,5 mill. kroner, hvorav 0,7 mill. kroner er relatert til bevilgningsfinansiert drift.

Avviket mellom prognosen og det faktiske resultatet skyldes hovedsakelig et høyere overskudd fra oppdragsfinansierte aktiviteter enn forventet. Totalt resultat fra oppdrag beløper seg til 3,8 mill. kroner, hvorav finansinntekter utgjør 1,3 mill. kroner primært som følge av valutagevinster i 2024.

En periodiseringsfeil fra 2023 er korrigert i 2024, og er ført direkte mot virksomhetskapitalen. Sammenligningstall for 2023 er endret i henhold til dette.

Virksomhetskapitalen er som følge av årets resultat og korreksjon økt til 18 mill. kroner.

Oslo, 30. juni 2025

Christian Hauglie-Hanssen

Anvendte regnskapsprinsipper

NRS er en nettbudsjettert virksomhet og fører sitt regnskap etter de statlige regnskapsstandardene. Regnskapet er basert på transaksjonsprinsippet, opptjeningsprinsippet, sammenstillingsprinsippet og motsatt sammenstillingsprinsipp, forsiktighetsprinsippet, beste estimat, kongruens og utarbeides for konsistent prinsippanvendelse over tid.

Klassifisering av poster i regnskapet

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK). Virksomheten

resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Pensjonspremiemodellen til SPK for statlige virksomheter er en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhets-spesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er a jour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på tre år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrullet avskrivninger.

Kontorinventar og IKT utstyr med utnyttbar levetid på tre år eller mer er balanseført som egne grupper. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi. Tilskuddsmidler som benyttes til eiendeler hvor NRS vil stå som eier aktiveres i balansen.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter som gjelder bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er balanseført.

Varekostnader

Kjøp av tjenester som inngår i leveranse til oppdragsgiver føres som varekostnad. Varekostnaden kan sammenstilles mot tilsvarende inntekt.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12 lagt til grunn.

NRS har fått unntak fra økonomiregelverkets bestemmelser om bankkonti i fremmed valuta. NRS har derfor opprettet bankkonti i amerikanske dollar og euro. Kontoene brukes til transaksjoner i eksternt finansierte prosjekter hvor både inntekter og/eller kostnader er i valuta. Renteinntekter og rentekostnader overføres NFD. Valutagevinster/-tap på ordinære driftskostnader føres på samme konto som hovedstol.

Valutagevinst/-tap på varekjøp føres på finansinntekter/finanskostnader. Balansen inneholder poster i fremmed valuta.

Omregning av fordringer og gjeld i utenlandsk valuta

Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta er gjennom året ført til salgskurs oppgitt fra Norges Bank på transaksjonsdagen. Slike poster som står i balansen per rapporteringsdato, er omregnet til gjeldende kurs på balansedagen.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld. Statens kapital består av virksomhetskapi tal, avregninger og utsatt inntektsføring av bevilgning (nettbudsjetterte).

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler viser inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som er benyttet til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter kontantprinsippet.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den direkte modellen tilpasset statlige virksomheter.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandør

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statens virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Ordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot NRS konto i Norges Bank.

Prinsipp for bevilgningsoppstilling

Årsregnskap for statlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettbudsjetterte virksomheter) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2024 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgningen fra overordnet departement innbetalt til sin bankkonto og beholdninger på oppgjørskonto overføres til nytt år.

Oppstilling av bevilgningsrapportering omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Årsregnskap 2024

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING, 31.12.2024

SAMLET TILDELING I HENHOLD TIL TILDELINGSBREV				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling 2024
922	Romvirksomhet	50	Norsk Romsenter	99 000 000
		70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	267 330 000
		71	Internasjonal romvirksomhet	501 392 000
		72	Nasjonale følgemidler (kan overføres)	23 059 000
		73	EUs romprogrammer	851 500 000 1)
		74	Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter (kan overføres)	128 221 000
		75	Tilskuddsordning tilknyttet nasjonalt senter for jordobservasjon	5 000 000 2)
Sum utgiftsført				1 875 502 000
Beholdninger rapportert i likvidrapport **				Note* Regnskap 2024
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank				14 295 809 089
Endringer i perioden				4 812 391
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank				300 621 480

BEHOLDNINGER RAPPORTERT TIL KAPITALREGNSKAPET (31.12)					
Konto	Tekst	Note*	2024	2023	Endring
0677.50.00609	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	14	300 621 480	295 809 089	4 812 391

1) Disse blir utbetalt av Utenriksdepartementet (Galileo og Copernicus)

* Henvising til aktuell note i virksomhetsregnskapet

** Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningen spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet.

2) Ikke utbetalt til NRS, forskrift er ikke ferdig.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2024	31.12.2023
DRIFTSINNTEKTER			
Inntekt fra bevilgninger	1	100 623 854	95 283 068
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	12 189 607	985 348
Inntekt fra gebyrer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	207 598 542	233 436 957
Andre driftsinntekter	1	0	6 380
Sum driftsinntekter		320 412 004	329 711 753
DRIFTSKOSTNADER			
Varekostnader	9	204 701 845	229 796 855
Lønnskostnader	2	68 447 264	65 476 264
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	15 067 204	5 004 281
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	28 966 963	33 105 929
Sum driftskostnader		317 183 276	333 383 329
Driftsresultat		3 228 727	-3 671 576
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter	6	2 768 592	2 087 590
Finanskostnader	6	1 512 282	905 981
Sum finanssinntekter og finanskostnader		1 256 310	1 181 609
Resultat av periodens aktiviteter		4 485 037	-2 489 968
Avregninger og disponeringer			
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjettet)	7	-725 466	7 010 842
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskapsital)	8	-3 759 572	-4 520 874
Sum avregninger og disponeringer		-4 485 038	2 489 968
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre	10	866 734 007	956 918 315
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		866 734 007	956 918 315
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse

	Note	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER			
A. ANLEGGSMIDLER			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	3 494 677	2 202 929
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	946 875	2 241 595
Sum immaterielle eiendeler		4 441 552	4 444 523
II Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	2 406 324	3 265 484
Infrastruktureiendeler	4	27 757 506	28 519 230
Sum varige driftsmidler		30 163 830	31 784 713
III Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer		79 483	72 596
Sum finansielle anleggsmidler		79 483	72 596
Sum anleggsmidler		34 684 865	36 301 833
B. OMLØPSMIDLER			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
II Fordringer			
Kundefordringer	11	151 980	3 104 952
Opptjente, ikke fakurerte inntekter	12	30 478 197	55 019 712
Andre fordringer	13	10 247 413	12 088 846
Sum fordringer		40 877 590	70 213 510
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	14	367 351 988	308 602 737
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		367 351 988	308 602 737
Sum omløpsmidler		408 229 578	378 816 247
Sum eiendeler drift		442 914 442	415 118 080
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer		0	0
Sum eiendeler		442 914 442	415 118 080

Statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2024	31.12.2023
C. STATENS KAPITAL			
I VirksomhetskapiTal			
Opptjent virksomhetskapiTal	8	17 976 915,4	14 217 343,16
Sum virksomhetskapiTal		17 976 915	14 217 343
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)	7	16 002 222	15 276 756
Sum avregninger		16 002 222	15 276 756
III Utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3,4	34 605 382	36 229 237
Sum utsatt inntektsføring av bevilgning (nettobudsjetterte)		34 605 382	36 229 237
Sum statens kapital		68 584 519	65 723 336
D. GJELD			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen lagsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	16	76 601 766	24 877 534
Skyldig skattetrekk og andre trekk		2 690 715	3 121 969
Skyldige offentlige avgifter		-5 717 398	3 358 306
Avsatte feriepenger		5 809 935	5 103 562
Ikke inntektsført tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	239 223	75 513
Annen kortsiktig gjeld	16	27 589 924,57	99 010 096,81
Sum kortsiktig gjeld		107 214 166	135 546 981
Sum gjeld		107 214 166	135 546 981
Sum statens kapital og gjeld drift		175 798 686	201 270 316
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	10	267 115 756	213 847 763
Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer		267 115 756	213 847 763
Sum statens kapital og gjeld		442 914 442	415 118 080

Kontantstrømpoppstilling etter den direkte metoden
for nettobudsjetterte virksomheter

	31.12.2024	31.12.2023
KONTANTSTRØMMER FRA DRIFTSAKTIVITETER		
INN BETALINGER		
innbetalinger av bevilgning	99 000 000	88 419 670
innbetalinger av tilskudd og overføringer	12 353 317	206 815
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	235 093 029	190 691 024
andre innbetalinger		
Sum innbetalinger	346 446 346	279 317 509
UT BETALINGER		
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester	-152 977 613	-204 382 289
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-68 172 145	-65 083 677
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-9 075 704	10 934 695
andre utbetalinger	-98 369 424	1 648 239
Sum utbetalinger	-328 594 886	-256 883 032
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter * (se avstemming)	17 851 460	22 434 476
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGS AKTIVITETER		
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	0	6 380
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-13 626 514	-5 151 725
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-13 626 514	-5 145 345
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGS AKTIVITETER		
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
KONTANTSTRØMMER KNYTTET TIL OVERFØRINGER		
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	920 002 000	1 034 243 876
utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-866 734 007	-956 918 315
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	53 267 993	77 325 561
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	1 256 310	1 181 609
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	58 749 249	95 796 302
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	308 602 738	212 806 436
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	367 351 986	308 602 738
AVSTEMMING		
avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	725 466	-7 010 842
disponering av periodens resultat (til virksomhetskapital)	3 759 572	1 228 511

ordinære avskrivninger	15 067 204	5 004 281
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-13 443 350	-5 151 725
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-1 623 854	147 444
endring i kundefordringer	2 952 972	2 948 674
endring i leverandørgjeld	51 724 233	-24 597 414
endring i ikke inntektsført tilskudd og overføringer	163 710	-778 534
effekt av valutakursendringer	-1 256 310	-1 181 609
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter	13 626 514	5 145 345
poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer	-53 267 993	-77 325 561
endring i andre tidsavgrensningsposter	-576 702	124 005 906
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*	17 851 460	22 434 476

Helt siden oppdagelsen av Steve, et mystisk lilla lys på nattehimmelen, har forskere lett etter en tvilling. Nå kan den være funnet, takket være foto fra Ramfjordmoen forskningsstasjon og ESAs Swarm-satellitter. Foto: Ramfjordmoen forskningsstasjon

NOTE 1 **DRIFTSINNTEKTER**

	31.12.2024	31.12.2023
INNTEKT FRA BEVILGNINGER		
Inntekt fra bevilgninger*	99 000 000	95 430 512
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-13 626 514	-5 151 725
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	15 067 204	5 004 281
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (bokført verdi avhendede anleggsmidler)	183 165	0
<i>Sum inntekt fra bevilgninger</i>	<i>100 623 854</i>	<i>95 283 068</i>
<i>*Vesentlige tildelinger kan spesifiseres på egne linjer.</i>		

INNTEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER

Tilskudd fra Norges Forskningsråd	0	0
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	12 022 340	947 296
Tilskudd fra EU	167 267	38 052
Andre tilskudd og overføringer	0	0
<i>Sum inntekt fra tilskudd og overføringer</i>	<i>12 189 607</i>	<i>985 348</i>

SALGS- OG LEIEINNTEKTER

Salgsinntekt, avgiftspliktig	0	0
Salgsinntekt, avgiftsfri*	207 598 542	233 436 957
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	0	0
Leieinntekter	0	0
Uopptjent inntekt	0	0
<i>Sum salgs- og leieinntekter</i>	<i>207 598 542</i>	<i>233 436 957</i>

Andre driftsinntekter

Gevinst ved avgang av anleggsmidler	0	6 380
Andre inntekter	0	0
<i>Sum andre driftsinntekter</i>	<i>0</i>	<i>6 380</i>
Sum driftsinntekter	320 412 004	329 711 753

* Periodiseringsfeil er rettet direkte mot virksomhetskapitalen i 2024 og sammenligningstall for 2023 er korrigert.
Det vises til spesifikasjon i note 8

NOTE 2 **LØNNSKOSTNADER**

	31.12.2024	31.12.2023
Lønn*	47 181 341	44 568 207
Feriepenger	5 701 135	5 453 701
Arbeidsgiveravgift	8 584 386	8 320 246
Pensjonskostnader**	5 383 236	5 431 841
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-1 456 345	-1 363 654
Andre ytelser	3 053 512	3 065 924
Sum lønnskostnader	68 447 264	65 476 264

Antall utførte årsverk	49	48
-------------------------------	-----------	-----------

*På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november, har ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten har derfor gjort et estimat for lønnsavsetning for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg) som utgjør kr 939 488. Lønnsavsetningen inkluderer feriepenger, og det er avsatt for arbeidsgiveravgift av lønnsavsetningen.

** Pensjonskostnaden i 2024 er basert på et estimat for pensjonspremien beregnet av SPK, og ikke faktisk pensjonspremie. Dette skyldes at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november 2024. Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2024 13,4 prosent (arbeidsgiverandel av pensjonspremie på artskonto 542/pensjonsgrunnlaget i 2024 rapportert til SPK). For regnskapsåret 2023 utgjorde premiesatsen 13,8 prosent

NOTE 3 **IMMATERIELLE EIENDELER**

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	2 517 094	2 241 595	4 758 689
Tilgang i året	350 763	946 875	1 297 638
Avgang anskaffelseskost i året (-)	-387 500	0	-387 500
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	2 241 595	-2 241 595	0
<i>Anskaffelseskost 31.12.</i>	<i>4 721 951</i>	<i>946 875</i>	<i>5 668 826</i>
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	314 165	0	314 165
Ordinære avskrivninger i året	1 117 444	0	1 117 444
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	-204 335	0	-204 335
Balanseført verdi 31.12.2024	3 494 677	946 875	4 441 552

Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	Ingen avskrivning
--------------------------------	----------------	-------------------

Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2024 :

Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	-183 165	0	-183 165
= Regnskapsmessig gevinst/tap	-183 165	0	-183 165

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	6 746 073	0	32 095 085	38 841 158
Tilgang i året	635 082	0	11 693 795	12 328 877
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0
Anskaffelseskost	7 381 155	0	43 788 880	51 170 034
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	3 480 590	0	3 575 855	7 056 444
Ordinære avskrivninger i året	1 494 241	0	12 455 519	13 949 760
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2024	2 406 324	0	27 757 506	30 163 830

Avskrivningssatser (levetider)	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets-spesifikt	
Avhendelse av varige driftsmidler i 2024:				
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	0

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	31.12.2024	31.12.2023
Husleie	6 614 891	6 206 577
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	13 256
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	752 852	972 850
Leie maskiner, inventar og lignende	1 438 170	1 092 558
Mindre utstyrsanskaffelser	388 220	194 078
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	24 680	50 671
Kjøp av konsulenttjenester	5 582 359	10 057 531
Kjøp av andre fremmede tjenester	3 107 962	2 633 071
Reiser og diett	5 266 333	4 464 443
Tap og lignende	183 165	0
Øvrige driftskostnader	5 608 330	7 420 895
Sum andre driftskostnader	28 966 963	33 105 929

Norsk Romsenter har husleieavtale med varighet i 10 år fra 01.08.2019. Årlig husleiekostnad vil bli kr 6.700.000.

NOTE 6 FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

	31.12.2024	31.12.2023
Finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	2 768 592	2 087 590
Sum finansinntekter	2 768 592	2 087 590
Finanskostnader		
Rentekostnad	208	16 567
Valutatap (disagio)	1 512 074	889 390
Sum finanskostnader	1 512 282	905 981

NOTE 7 AVREGNET BEVILGNINGSFINANSIERT VIRKSOMHET (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

	31.12.2024	31.12.2023	Endring
Drift Norsk Romsenter inkl EU-sekretariatet	16 002 222	15 276 756	-725 466
Sum avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	16 002 222	15 276 756	-725 466

NOTE 8 OPPTJENT VIRKSOMHETSKAPITAL (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

Opptjent virksomhetskapital 01.01	13 257 510
Korrigeringsfeil av periodiseringsfeil er ført mot virksomhetskapitalen *)	959 834
Overført fra årets resultat	3 759 572
Opptjent virksomhetskapital 31.12.2022	17 976 915

*) Periodiseringsfeil vedrørende 2023 er ført direkte mot virksomhetskapitalen i 2024. Sammenligningstall for 2023 er endret som vist i tabell nedenfor: Det vises til SRS 3, punkt 13 og 14.

Salgsinntekter og opptjente, ikke fakturerte inntekter	50 971 813
Varekost og Kortsiktig gjeld	50 011 980
Disponering til virksomhetskapitalen	959 834
Tilhørende noter for sammenligningstall 2023 er endret tilsvarende	

NOTE 9 VAREKOSTNADER

	31.12.2024	31.12.2023
Avtaler med ESA	53 074 961	49 627 657
Avtaler med USGS	1 737 094	1 954 847
Avtaler med NOAA 1)	149 889 790	178 214 351
Sum varekostnader	204 701 845	229 796 855

Norsk Romsenter har avtaler med andre romorganisasjoner og selskaper som gir inntekter ført under salgs- og leieinntekter. Kostnadene tilknyttet disse avtalene er i stor grad innkjøpte tjenester som ihht til SRS føres som varekostnader. Beløpene over knytter seg i sin helhet til disse aktivitetene.

1) Grunnet periodiseringsfeil i 2023 er sammenligningstall endret. Det vises til note 8.

NOTE 10 TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

	31.12.2024	31.12.2023
Utbetaling av tilskudd til andre	866 734 007	956 918 315
Annet	0	0
Sum tilskudd til andre	866 734 007	956 918 315
Spesifisering tilskudd til andre	31.12.2024	31.12.2023
Post 70 – ESA kontingent	267 826 268	253 458 455
Post 71 – ESA int. romvirksomhet	508 464 901	622 713 186
Post 72 – Følgemidler	20 760 243	24 603 393
Post 74 – Nasjonal infrastruktur og tekniske aktiviteter	69 682 595	56 143 280
Sum tilskudd til andre	866 734 007	956 918 315
Tilskudsbeholdning	31.12.2024	31.12.2023
IB	213 847 763	136 522 201
Innbetalt fra NFD*	920 002 000	1 034 243 876
Utbetalt til tilskuddsmottaker	-866 734 007	-956 918 315
UB tilskudsbeholdning	267 115 756	213 847 763
* Differanse mellom bevilgning og innbetalt fra NFD skyldes at NFD ikke har innbetalt tilskudd på Post 75.		
Spesifisering av tilskudsbeholdning	31.12.2024	
Post 70 – ESA kontingent		-495 723
Post 71		-424 087
Post 72		
Avsatt inngåtte kontrakter, ikke utbetalt		17 619 554
Udisponerte følgemidler		2 088 311
Post 74		
Avsatt inngåtte kontrakter, ikke utbetalt		117 242 402
Udisponerte nasjonale midler		131 085 298
UB tilskudsbeholdning		267 115 756

NOTE 11 KUNDEFORDRINGER

	31.12.2024	31.12.2023
Kundefordringer til pålydende	151 980	3 104 952
Sum kundefordringer	151 980	3 104 952

NOTE 12 OPPTJENTE, IKKE FAKTURERTE INNTEKTER / MOTTATT FORSKUDBETALING

Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)		
	31.12.2024	31.12.2023
Solar-B, ESA	8 338 485	2 674 193
NICFI, KLD	377 295	964 546
FP-CUP	2 342 182	409 159
NOAA, JPSS 1)	19 420 235	50 971 813
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	30 478 197	55 019 712
Mottatt forskudsbetaling (gjeld)		
	31.12.2024	07.12.2023
Aktivitet 1	0	0
Sum mottatt forskudsbetaling	0	0

1) Grunnet periodiseringsfeil i 2023 er sammenligningstall endret. Det vises til note 8.

NOTE 13 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	31.12.2024	31.12.2023
Forskuddsbetalt lønn	0	0
Reiseforskudd	7 500	6 500
Personallån	0	0
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalte leie	1 678 734	1 662 544
Andre forskuddsbetalte kostnader	1 127 127	337 273
Andre fordringer	7 434 052	10 082 529
Sum andre kortsiktige fordringer	10 247 413	12 088 846

NOTE 14 BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

	31.12.2024	31.12.2023
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	300 621 480	295 809 089
Øvrige bankkontoer	66 730 508	12 793 649
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	367 351 988	308 602 737

	31.12.2024		31.12.2023	
	NOK	Valuta	NOK	Valuta
Valutakonto USD	53 658 268	4 726 393	1 915 552	73 929
Valutakonto EUR	13 072 240	1 109 666	10 878 097	22 446
Sum øvrige bankkontoer	66 730 508		12 793 649	

NOTE 15 IKKE INNTEKTSFØRT TILSKUDD OG OVERFØRINGER (NETTOBUDSJETTERTE VIRKSOMHETER)

	31.12.2024	31.12.2023	Endring
Ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)			
COSMOS4H	239 223	75 513	-163 710
Sum ikke inntektsførte tilskudd og overføringer (gjeld)	239 223	75 513	-163 710
Opptjente, ikke mottatte tilskudd og overføringer (fordringer)			
Sum opptjente, ikke mottatte tilskudd og overføringer (fordringer)	0	0	0
Sum ikke inntektsført tilskudd og overføringer	239 223	75 513	-163 710

NOTE 16A LEVERANDØRGJELD

	31.12.2024	31.12.2023
Leverandørgjeld pålydende*	76 601 766	24 877 534
Sum Leverandørgjeld	76 601 766	24 877 534

* endring leverandørgjeld gjelder utbetaling som er bokført men ikke utbetalt vedrørende oppdrag.
Skal utbetales fra valutakonto USD

NOTE 16B ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	31.12.2024	31.12.2023
Skyldig lønn	-776	0
Annen gjeld til ansatte	3 120 017	3 067 977
Avsetning for lønnsoppgjøret 2024*	939 488	0
Påløpte kostnader*	2 291 750	929 553
Annen kortsiktig gjeld** 1)	21 239 446	95 012 567
Sum annen kortsiktig gjeld	27 589 925	99 010 097

* På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november, har ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten har derfor gjort et estimat for lønnsavsetningen for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg), jf. note 2. Avsetningen inkluderer også virksomhetens eget bidrag til lønnsforhandlinger utover det som er fremforhandlet sentralt.

** ASP, avtale om samarbeid

1) Grunnet periodiseringsfeil i 2023 er sammenligningstall endret. Det vises til note 8.

7 RAPPORTERING PÅ PROSJEKTET ARCTIC OCEAN SURVEILLANCE (AOS)

I det følgende rapporteres det på AOS i tråd med føringene i revidert tildelingsbrev for 2024.

7.4 OVERORDNET STATUS OG FREMDRIFT

7.4.1 SAMHANDLINGSKONTRAKTER MED NÆRINGSLIVET

ESA og NRS har i fellesskap besluttet å realisere AOS gjennom to parallelle utviklingsprosjekter, hos KDA og EIDEL.

AOS Demo refererer til EIDEL sin løsning. I tillegg til AIS for kooperativ overvåking, skal denne ta frem og kvalifisere en tredjeparts demonstrasjonsnyttelast som blant annet kan benyttes til ikke-kooperativ maritim overvåking. Denne nyttelasten er levert av Space Norway og finansiert via tredje part.

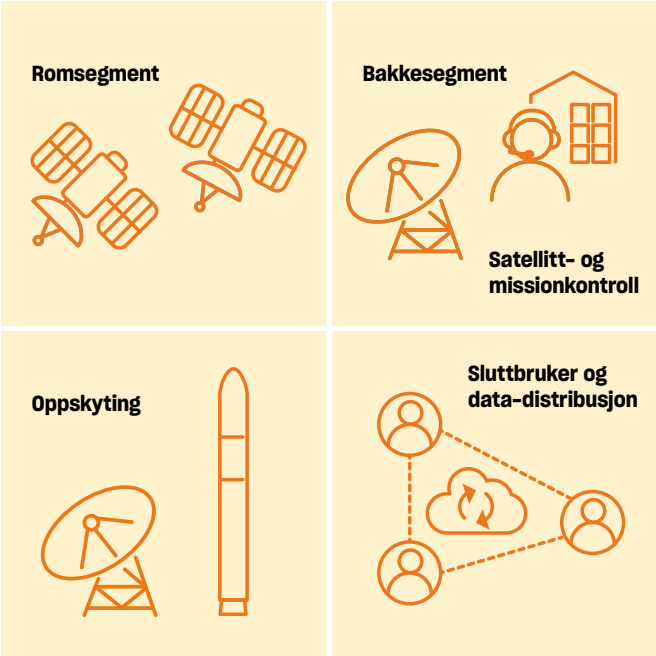
AOS Precursor refererer til KDA sin løsning, som i tillegg til AIS for kooperativ overvåking baserer seg på allerede romkvalifisert sensorteknologi for ikke-kooperativ overvåking (NRD). KDA opererte opprinnelig med et konsept bestående av to identiske satellitter, men i forbindelse med leveranse av et formelt tilbud til ESA i mai 2024 ble det tydelig at KDA ikke var i stand til å levere to satellitter innenfor eksisterende budsjett. Hovedårsaken til dette er at infrastruktur under nasjonal kontroll krever en nasjonalt godkjent krypterings-løsning (SSL-H), noe som driver kostnadene i prosjektet. Etter diskusjoner med brukerne i Arctic Surveillance Program (ASP), og ESA, ble det besluttet at en løsning bestående av én satellitt med SSL-H svarer ut statens behov for en sikker infrastruktur og oppfyller prosjektets primære målsettinger bedre enn en løsning med to satellitter uten SSL-H.

Fordeling av kontrakter med tilhørende kontraktstatus per 31. desember 2024 er beskrevet i tabellen under.

Element	Mission	Finansiering	Kontraktstatus
Satellitt	AOS-P	ESA	Kontrakt med ESA signert november 2024. Kontrakten dekker alle faser til og med operasjon det første året i bane.
	AOS-D	ESA	Kontrakt med ESA signert juni 2024. Kontrakten dekker den første fasen av prosjektet, og vil utvides i løpet av 2025
Nyttelaster	AOS-P	ESA	Nyttelastene er en del av ESA-leveransen
	AOS-D	Nasjonale midler	NRS har inngått kontrakter med EIDEL og Space Norway for leveranse av nyttelastene (kontraktene ble signert i juli og august 2024)
Oppskytnings-tjenester	AOS-P AOS-D	Nasjonale midler	Kontrakt med ISAR Aerospace for oppskytning av begge satellittene signert i desember 2024
Bakkesegment	AOS-P AOS-D	Nasjonale midler	NRS vil ta et overordnet ansvar for å plassere relevante kontrakter. Første kontrakt er tildelt FFI, og det vil inngås kontrakter med KSAT i tiden som kommer
Operasjon år 1	AOS-P AOS-D	ESA	Inkludert i ESA-kontraktene

7.4.2 INFRASTRUKTUR

Figuren under beskriver overordnet arkitektur for infrastrukturen som etableres i AOS:

Romsegmentet består av AOS-P og AOS-D satellittene, og bidrar til å dekke nasjonale brukerbehov innen maritim overvåking. Satellittene utvikles under ESA-kontrakter som inkluderer drift det første året i bane. AOS-P vil inngå i en operativ nasjonal infrastruktur fra dag én, og AOS-D utgjør en pre-operativ kapasitet som kan inkluderes i den operative infrastrukturen dersom den første demonstrasjonsfasen er vellykket.

Bakkesegmentet i AOS består av KSAT sine antenner og øvrig infrastruktur for satellitt og missionkontroll basert på felles nasjonalt (dual use) operasjonskonsept. Det forutsettes at dataene fra AOS kan leveres inn i eksisterende systemer, og at datadistribusjon og integrasjon med sluttbrukersystemer ikke er en del av AOS.

Oppskytning er planlagt fra Andøya Spaceport. NRS inn-gikk i desember 2024 en kontrakt med ISAR Aerospace for oppskytning av begge AOS-satellittene på én eller to raketter, innenfor et oppskytningsvindu som strekker seg fra oktober 2027 til oktober 2028. Prosjektet er klar over at det innebærer risiko å basere seg på en ny og hittil uprøvd rakett fra en ny oppskytningsbase, og vil sørge for å ha gode reserveløsninger tilgjengelig.

7.4.3 SAMHANDLING MED ESA

Det er tatt et bevisst valg om å overlate oppgaven med å iverksette og følge opp store deler av anskaffelsene i AOS til ESA. Deres oppgave er å anskaffe satellittene fra industrien, inkludert sammenstilling og testing på norsk jord. Bakgrun-nen for valget av denne gjennomføringsmodellen har vært at ESA sitter på unik kompetanse til å bidra i utviklingen av norsk industri for at de skal kunne levere høykvalitetspro-dukter til både kommersielle og statlige kunder i fremtiden. ESA bruker sin prosjekterfaring, tekniske kompetanse og rutiner til å tilrettelegge prosjektene gjennom bruk av deres prosjektmodell for satellittanskaffelser. De er en pådriver og rettleider for de norske industriaktørene, spesielt når det gjelder prosjektledelse, systems engineering, integrasjon og testing.

NRS har jobbet tett med ESA for å spesifisere leveransene og relevante rammebetingelser, men den daglige oppfølgingen av prosjektene er overlatt til ESA. Deres hovedoppgave er å påse at industriaktørene med underleverandører følger opp oppgavene sine innenfor avtalt kostnad, tid og kvalitet.

Ved avvik er ESA forpliktet til å informere NRS innen rimelig tid og foreslå tiltak. Som prosjekteier har NRS myndighet til å stoppe prosjektene før oppstart av en ny fase, dersom aktørene ikke leverer i henhold til avtale.

7.4.4 PLANLAGT OPPSKYTING

Per 31. desember 2024 arbeider både AOS-P og AOS-D ut fra en målsetting om oppskytning i oktober 2027.

7.4.5 PROSJEKTETS ØKONOMI PER 31. DESEMBER 2024

ESA kontraktene inngås som fastpriskontrakter mellom industrien og ESA. Kostnader over 30 mill. euro dekkes av tidligere ESA-deklarasjoner¹. Etter ESA standard er det lagt inn 10 % margin i kontraktene mellom industrien og ESA, i tillegg til 5 % «management reserve» som er ment å dekke uforutsette fremtidige hendelser som ligger utenfor den opprinnelige kontraktens omfang. Som beskrevet i tabellen over, er kontrakten for AOS-D mellom EIDEL og ESA fasedelt, og utvides etter hvert som prosjektet skrider frem. Dette er bakgrunnen for at et begrenset beløp er kontraktert for AOS-D.

De nasjonale midlene dekker prosjektets administrasjons-kostnader knyttet til innleie av konsulenter og juridisk bistand. I tillegg dekker nasjonale kontrakter, som beskrevet i tabellen over, kostnader knyttet til oppskytning, utvikling av bakkesegment, og nyttelastene i AOS-D prosjektet. Prosjek-tet planlegger å inngå én eller flere kontrakter for utvikling av bakkesegmentet i 2025, for utbetaling i 2025 og 2026. Budsjettet baserer seg på en kombinasjon av inngåtte kon-trakter og kostnadsestimer fra industrien.

	2023	2024	2026	2026	2027	2028	Budsjett		
	Virkelig	Virkelig	Planlagt	Planlagt	Planlagt	Planlagt	Budsjett	Benyttet	Kontraktert
ESA (mill. euro: MEUR)									
AOS-P	0,7	12,9	3,1	4,2	2,0	2,4	25,3	13,6	25,3
AOS-D	0,4	2,9	3,9	2,5	1,8		11,6	3,3	3,3
Totalt ESA inkludert 20% ESA overhead (MEUR)	1,1	15,8	7,1	6,7	3,8	2,4	36,8	16,8	28,5
<i>Nasjonale midler (mill. kroner: MNOK)</i>									
Totalt nasjonale AOS-midler	1,4	50,5	75,5	71,6			198,4	51,3	86,9
<i>Tilgjengelige nasjonale midler (MNOK) Post 74 AOS</i>									
Tredjepartsfinansiering	50,0	52,0	52,0	0,0			154,0		
	44,0						44,0		

1 ESA IOD var et prosjekt som ble startet i 2019 av NRS der hensikten var romkvalifisering av nye sensorer i tillegg til etablering av en norsk hovedkontraktør. Eidel var tiltenkt rollen som hovedkontraktør, men etter at AOS ble etablert, med en overlappende målsetting om å etablere en norsk hovedkontraktør, ble en stor del av midlene som opprinnelig var øremerket ESA IOD overført til AOS.

Norsk Romsenter
Norwegian Space Agency

Norsk Romsenter,
Drammensveien 165, 0277 Oslo
22 51 18 00 – spaceagency@spaceagency.no
www.romsenter.no

Rapportnummer: NRS-Rapport (2025)1
ISBN-nummer: 82-7542-114-4